

Αναδιφώντας το χθες (232)

Μάνος Γοργοράπτης: Παρουσίαση του βιβλίου «Οι μετακινήσεις στο Ρέθυμνο»

Του ΧΑΡΗ ΣΤΡΑΤΙΔΑΚΗ*

Την περασμένη Παρασκευή 16 Σεπτεμβρίου πραγματοποιήθηκε με επιτυχία η παρουσίαση του βιβλίου που συγγράψαμε με τον Θωμά Κρεβετζάκη...

«...Όλοι όσοι βρισκόμαστε απόψε εδώ δεν συνειδητοποιούμε, ότι σε αυτό ακριβώς το σημείο γκρεμίστηκε η Αμμος Πόρτα στα τέλη του 18ου αιώνα δίνοντας τη θέση της σε μια νέα ευρύχωρη πλατεία...»

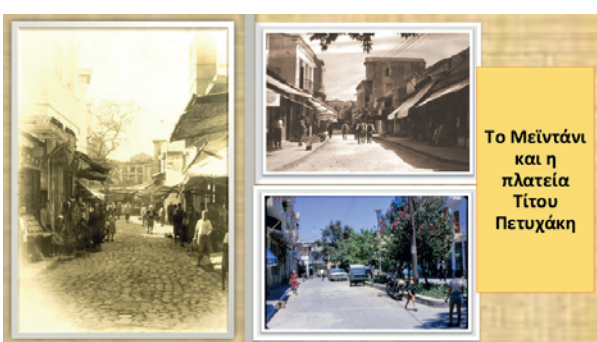
Νιώθω πως η 320 σελίδων καλαίσθητη έκδοση, που απόψε κλήθηκα να παρουσιάσω και δέχτηκα με χαρά να το κάνω, ως μικρό αντίδωρο για όλο αυτό το νοιάξιμο του αγαπημένου Ρεθεμνιώτη ιστορικού ερευνητή Χάρη Στρατιδάκη...

Μέσα από τα 720 και πλέον ιστορικά τεκμήρια, που με κόπο συγκέντρωσα, είτε δανείστηκαν από τη ευρεία βιβλιογραφία των ερευνητών της πόλης είτε αλλείως από τα αρχεία μουσειών, εφημερίδων, είτε κατέγραψαν από προφορικές διηγήσεις...

Η φωτογραφία, που έξυπνα επέλεξαν οι συγγραφείς, από το αρχείο του αξιωματικού Εκκεκάκη, παρουσιάζει στιγμή από την κατασκευή του επαρχιακού δρόμου, προς το χωριό Μαρούλας...

Το Μείνταν και η πλατεία Τίτου Πετυχάκη

Η έκδοση τέμνεται σε τέσσερα μέρη. Στο πρώτο μέρος του βιβλίου οι συγγραφείς οδηγούν τον αναγνώστη από τα παλαιολιθικά χρόνια, στα μινωικά, τα ελληνιστικά και τα βυζαντινά, χωρίς να επικεντρώνονται απαραίτητα στην Κρήτη και το Ρέθυμνο...

Το ξεκίνημα ενός δρόμου: Περιφερειακός Φορτίτζας

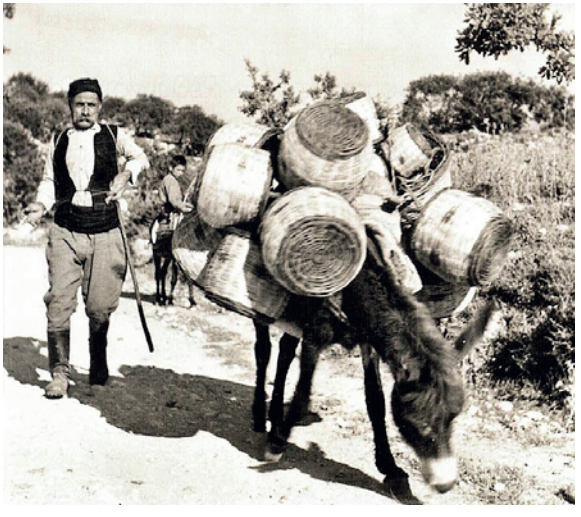
Ο οδικός χάρτης της περιόδου 1618-1625, οι δρόμοι έξω από την πόλη τον 17ο και 18ο αιώνα, η περίοδος 1834-1870, ο δρόμος προς το Μεγάλο Κάστρο, οι δρόμοι του 1900, η λιθόστρωση της πόλης, τα βοτσαλωτά πεζοδρόμια, το γκρέμισμα των τειχών και του ενετικού κτίσματος του ρολογιού...

...και δρόμοι που μετατρέπονται σε ποτάμια

Η λέξη ποταμίσια επιβάλλει «όραση» και παροίσα τον ήχο με την έννοια «καλή και σπογγώδη αδιάβροχη οδός»...

Εικοσοστάσια, πολυτραγουσιαμένα γεφύρια, εθνικές οδοί, όλα έχουν τη θέση τους σε αυτό το κεφάλαιο. Ου μείνει τον παππού μου να εργάζεται μετακινούμενα στην διάνοιξη της επαρχιακής οδού που συνέδεε τα Ανώνια με την Αζό και κατ' επέκταση το Πέραμα...

Πρώτα με τα πόδια. Ο άνθρωπος πριν ανακαλύψει τον τροχό περπατούσε και περπατούσε πολύ. Η βιολογική κινητικότητα, που τόσο την έχουμε κάμει καραμέλα σήμερα, εξαιτίας της ανάγκης επιστροφής σε άλλες μορφές μετακίνησης, τότε ήταν ο μόνος τρόπος...

Τα ποδήλατα της δροσιάς και της γαστρονομίας

Εάν μάλιστα πιασ απόλαση από το κρύο νερό της δροσιάς, είναι άσφαλτο που οι κάτοικοι μετακινούνταν οι περπατώντας, οι κάτοικοι περπατούσαν με τα πόδια, τα οχήματα ήταν «ζωόμοια» που σκεπάζονταν με δαμάσκηνα ή άλλα υλικά...

Ακολουθώντας τα δίτροχα ποδήλατα για άθληση, ειδικά ποδήλατα για τη μεταφορά αγαθών, ποδήλατα, που δρόμιζαν με το παλιό, που κουβαλούσαν τους ρεθεμνιώτες, δίκυκλα της χωροφυλακής, τρίκυκλες μοτοσυκλέτες, σκούτερ, βέσπες, σκαφάκιες. Ποιος δεν έχει αναμνήσεις από μια σκαφάκι μηχανή, που έπυχε να πηγαίνει εμπρός από το αυτοκίνητό του με το πάσο της για το χωριό; Ποιος δε θυμάται τη γιαιούλα στη θέση του συνοδηγού με το τοεμέριτί της και την καρότσα γεμάτη ζεμπίλια...

Το αεροπλάνο «Αγέλας»

ΚΑΛΩΣΜΑΣ ΗΡΘΕ! Το «ΑΡΚΑΔΙ» έδωσε χέρι στο λιμάνι της πόλης μας!

Όταν μιλάμε για μετακινήσεις δεν μπορούμε να αφήσουμε απέξω τις θαλασσινές. Οι γαλέρες, το προβληματικό λιμάνι, τα πρακτορεία, τα επιβατηγά και εμπορικά πλοία, οι βάρκες, οι ακτοπλοϊκές γραμμές, το υπερωκεάνιο Πατρίς, ο μισεμός των Τουρκορεθμνίων και η υποδοχή των προσφύγων από τη Μικρά Ασία, το ΑΓΓΕΛΙΚΑ, τα καΐκια της γερμανοκατοχής, το νέο λιμάνι και ο Καρμανλής, τα ναυάγια, η ANEK και οι Μινωικές γραμμές, το Αρκάδι και το Πρέβελη, η επιπαικτική και χωρίς επιτυχία ανάγκη για ακτοπλοϊκή σύνδεση με την πρωτεύουσα. Ο αέρας κλείνει τις μετακινήσεις στο βιβλίο. Το αεροδρόμιο, που έμεινε στα χαρτιά, τα γερμανικά βομβαρδιστικά, οι αεροπορικές τραγωδίες, που έστειλαν στον θάνατο πολλούς ρεθεμνιώτες, τα υδροπλάνα, που θα έρθουν όλα σταθμύουν σε αυτό το τμήμα της έκδοσης...

Μια έκκληση, κυριολεκτικά της τελευταίας στιγμής!

Αυτά τα όμορφα και ενθαρρυντικά λόγια ακούσαμε από τον Μάνο Γοργοράπη κι έρχομαι, τελειώνοντας, σε κάτι έκτακτο. Τις ημέρες αυτές ολοκληρώθηκε η συγγραφή του βιβλίου «Οι βραχοκλισές του Ρεθιμνίου», το υλικό του οποίου συγκεντρώω εδώ και τρεις ήμισι δεκαετίες. Σ' αυτό τεκμηριώνεται με φωτογραφικό και πληροφοριακό υλικό η ύπαρξη στον τώως νομό Ρεθιμνίου 115 σπηλαιώδων ναών. Εχω επίσης συγκεντρώσει βιβλιογραφικές πληροφορίες αλλά δεν έχω μπόρσει να τεκμηριώσω φωτογραφικά την ύπαρξη άλλων 16, για τους οποίους κάνω έκκληση στους αναγνώστες να με βοηθήσουν. Πρόκειται για τις βραχοκλισές:

Αγία Τριάδα Αγγελανών, Άγιος Ιωάννης Αγίου Ιωάννη, Άγιος Αντώνιος Αμπελακίου, Άγιος Παντελεήμονας Αμανάτου, Αγία Παρασκευή Βιλανδρέδου, Άγιος Αντώνιος Κούμων, Άγιος Αντώνιος Λευκογειών, Άγιος Αντώνιος και Ανάληψη Μαρούλα, Άγιος Ονούφριος και Άγιοι Ανάργυροι Μύρθου, Αγία Παρασκευή Ρουμελί, Άγιος Φανούριος Σαΐτουρνω, Άγιος Ιωάννης και Ονούφριος και Αντώνιος Σισιών. Δεσμεύομαι ότι η - όποια - συνεισφορά θ' αναφερθεί ονομαστικά, εφόσον φυσικά βρισκόμαστε εκτός της για το βιβλίο ή τουλάχιστον απ' αυτή εδώ τη θέση στις «Αναδιφήσεις» μου. Οπωσδήποτε ο παλιότερα μητροπολίτης Ρεθιμνίας και σήμερα αρχιεπίσκοπος Κρήτης Ευγένιος είχε υποσχεθεί την έκδοση του βιβλίου και ως γνωστόν αυτού του είδους τα τάματα, τα θρησκευτικά, έχουν ισχύ σαράντα χρόνια! Αρχή κάνω σήμερα με τον Κωστή Μπριακήκη, φωτογραφημένο στη βραχοκλισιά - προσκύνημα του Αγίου Αντωνίου στην περιοχή Τραπεζα της Μονής Αρκαδίου.

* Ο Χάρης Στρατιδάκης είναι Δρ Παιδαγωγικής-ιστορικός ερευνητής-συγγραφέας sthraris@yahoo.gr, 2831055031